

Brussels2030 Summer Assembly

Post Rapport Samenvatting

De **Brussels2030 Summer Assembly** is een belangrijke pijler in de voorbereiding van de kandidatuur van Brussel als Culturele Hoofdstad van Europa. **De tweede editie** vond plaats van 28 juni tot 2 juli 2023 en was gevestigd in de Hallen van Schaarbeek, het Maison Des Arts en GC De Kriekelaar. De week bood een dynamisch programma met internationale keynotes, panel debatten, co-creatie labs, lezingen, site visits, workshops, installaties, performances en artistieke bijdragen. Het doel was om de eerste ambities en bevindingen van Brussels2030 te toetsen aan een diversiteit van ervaringen en verwachtingen. Het doel was ook om kennis te delen en te discussiëren over het Brussel van vandaag, de culturele praktijken van morgen en het erfgoed van eerdere **Culturele Hoofdsteden van Europa (European Capital of Culture, CHE)**. De Summer Assembly werd voorbereid op basis van de volgende richtlijnen en doelstellingen:

BEOOGDE UITKOMSTEN

- De kandidatuur van Brussels2030 voorbereiden op een participatieve manier: enkele voorlopige ideeën delen en enkele sleutelvragen en thema's bespreken die verder onderzocht moeten worden.
- De stedelijke verbeelding voeden en oogsten.
- Een reeks co-creatieprojecten en scenario's opstarten en versterken.
- Een reeks tastbare resultaten ontwikkelen die de discussies weerspiegelen die plaatsvonden tijdens de zomerbijeenkomst.

DOELGROEPEN

- Brusselse jeugd (6-25 jaar oud)
- Brusselse bewoners (diverse socio-culturele achtergronden)
- Praktijkmensen & ervaringsdeskundigen uit het sociaal-culturele veld
- Beleidsmakers, deskundigen, institutionele vertegenwoordigers...
- Stille/gestilde stemmen - minderheidsgroepen

LEIDENDE PRINCIPES

- Diverse activiteiten, publieken, locaties
- Meertalig - inspirerend - verbindend - activerend
- Niet opzichzelfstaand maar een startpunt
- Kruisbestuiving van wetenschappelijke, artistieke en culturele expertise

The Brussels2030 Summer Assembly werd georganiseerd door Brussels2030, Vrije Universiteit Brussel, Université Libre de Bruxelles, Brussels University Alliance, Réseau des Arts Bruxelles-Brussels Kunsten Overleg, OpenLab.brussels, Brussels Studies Institute, Brussels Academy en weKONEKT.brussels. Dit rapport vormt een synthese van de activiteiten en discussies die er plaatsvonden. In het rapport staan verschillende vragen en suggesties geformuleerd die zullen meegenomen worden in de voorbereiding van de Brusselse kandidatuur en de voortzetting van het voorbereidingsproces.

feiten en cijfers

De Summer Assembly was opgebouwd rond drie bouwstenen: inspiratie & debat, labs & wandelingen, installaties & performances. Elke dag werd een ander onderwerp verkend:

#1 Een authentieke en bruisende culturele hoofdstad voorbereiden

#2 Bruggen bouwen voor een duurzaam en inclusief Brussel

#3 Een Europese hoofdstad ontwerpen voor 500 miljoen burgers

#4 Brussel als cultureel laboratorium voor het recht op de stad

Meer dan 1000 mensen namen deel aan het vijfdaagse evenement. Samen vertegenwoordigen ze een rijke momentopname van de Brusselse bevolking en een verscheidenheid aan socio-culturele organisaties, verenigingen, coalities en instellingen.

INSPIRATIE & DEBAT

4 talks & debatten

12 uren aan gesprekstof

29 bijdragers

600+ deelnemers

YOUTH TALKS

3 panels

2 uren aan gesprekstof

12 bijdragers

60+ deelnemers

LABS & WANDELINGEN

47 activiteiten

100+ uren aan cocreatie

70+ participerende organisaties

600+ deelnemers

PERFORMANCES & INSTALLATIES

15 activiteiten

20+ uren aan performances

25+ deelnemende organisaties/artiesten

400+ bezoekers

BUDGET

	€
totaal:	50.000
mensen & organisaties:	30 000
logistiek:	7 000
catering:	7 000
communicatie:	6 000

Dit rapport vat de belangrijkste bevindingen en vragen samen die tijdens het evenement naar voren kwamen. Hier wordt de komende maanden verder mee aan de slag gegaan. Voor het volledige rapport, zie: www.brussels2030.be.

1 Een authentieke en bruisende culturele hoofdstad voorbereiden

Brussel heeft zich tot doel gesteld om in 2030 Culturele Hoofdstad van Europa (CHE) te worden. Het eerste 'Bidbook' (projectvoorstel) moet over 18 maanden worden ingediend (najaar 2024). Daarom was deze tweede Summer Assembly een cruciaal moment om de balans op te maken van wat er tot nu toe bereikt is en wat er nog komen zal. Hoe zal Brussels2030 erin slagen om kunst, cultuur, burgerbetrokkenheid en stedelijke ontwikkeling als elkaar versterkende krachten te gebruiken? Hoe zal het project het maatschappelijk middenveld, kunstenaars, culturele instellingen, universiteiten, burgers en jongeren met elkaar in contact brengen? Hoe zal het verbindingen leggen tussen gemeenschappen, instellingen, buurten en schalen, om een levendige en duurzame culturele hoofdstad te cultiveren? Tijdens de eerste plenaire sessie lichtte het Brussels2030-team de leidende beginselen van het CHE-kader toe en gaf het een update van de basispijlers en de tijdslijn van het voorbereidingsproces van Brussels2030.

SPREKERS: Fatima Zibouh (Brussels2030), Jan Goossens (Brussels2030), Roeland Dudal (Architectural Workroom Brussels), Astrid Begenyeza (Brussels2030), Joke Quintens (WETOPIA) - **HOST:** Julie Bertone (VUB)

TAKEAWAYS

- De ambitie om te streven naar de titel van Culturele Hoofdstad van Europa in 2030 kan dienen als **een unieke kans om banden te smeden en krachten te bundelen over bestaande kloven heen**, voortbouwend op de ambitie om samen een betere toekomst uit te tekenen voor Brussel, haar inwoners, werknemers en bezoekers.
- De waarden die centraal staan in Brussels2030 zijn: inclusiviteit, duurzaamheid, solidariteit, democratie, diversiteit en gelijkheid. Het project streeft naar **veel meer dan louter gezelligheid en consensuele citymarketing**. De ambitie is om noodzakelijke processen van culturele, artistieke en stedelijke transformatie te inspireren en te ondersteunen, geïnitieerd door essentiële coalities tussen kunstenaars, culturele werkers en een diversiteit aan stadsmakers.
- Molenbeek zal de kandidatuur voor Brussel als Culturele Hoofdstad van Europa indienen. Het hele Brusselse Gewest zal het project echter dragen en uitdragen, en alle 19 gemeenten moeten ervan kunnen profiteren. Molenbeek-Brussels2030 (MB2030) **wil een dynamiek creëren die het hele gewest**, met zijn verschillende taalgemeenschappen, culturele en sociale groepen, **doorkruist**.
- De kandidatuur van Brussel als Culturele Hoofdstad van Europa zal niet zozeer bouwen op duidelijk omschreven projecten, tentoonstellingen, concerten of theatervoorstellingen. Eerder zal het **een reeks ingrediënten en een richtinggevend kader** voorstellen die geïnteresseerde partijen in staat moeten stellen om deel te nemen aan diverse co-creatieprocessen in de komende maanden en jaren.
- Het toekennen van de CHE titel is niet het enige noch het uiteindelijke doel. Veel belangrijker is het voorbereidingsproces dat al in volle gang is, **de ontmoetingen en samenwerkingen** die zullen worden geïnspireerd en de veranderingsdynamieken die zullen worden gecultiveerd.
- De Europese jury moet overtuigd worden van de Brusselse kandidatuur op basis van twee Bidbooks die in overeenstemming moeten worden gebracht met **zes evaluatiecriteria**: de langetermijn impact van het project, de Europese dimensie, de participatieve dimensie, de capaciteit om resultaten te boeken, het bestuursmodel en de cultureel-artistieke ambities. Alle projecten die worden ontwikkeld om deze visie uit te dragen (bv. via SpeakUp Brussels!, Future Places, This Is Us - This Is Brussels), moeten beantwoorden aan de CHE-criteria om een legitieme kandidatuur te kunnen voorbereiden.
- Tijdens de Q&A werd **het belang van rustige stadspoten en momenten van sociale reflectie** aangehaald. Er kwamen vragen over hoe er rekening zou worden gehouden met uiteenlopende en **mogelijk conflicterende behoeften en belangen** en hoe ermee zou worden omgegaan.

2 Bruggen bouwen voor een duurzaam en inclusief Brussel

De tweede plenaire sessie onderzocht hoe je iedereen mee kunt krijgen in processen van stedelijke transitie en transformatie. Louise Carlier betoogde dat niet iedereen even invloedrijk of even gehoord is als het gaat om stedelijke planning en vernieuwing, en benadrukte de noodzaak om doelbewust te zoeken naar manieren om de behoeften en wensen van minderheidsgroepen mee te nemen. Marie-Fidèle Dusingize stelde vragen over inclusie, participatie en representativiteit. Ze riep op tot een grotere betrokkenheid van de Afrikaanse diaspora, door ruimtes te bieden die autonome artistieke productie mogelijk maken. Nadia Casabella sprak over de noodzaak om bestaande organisaties op een meer structurele basis te ondersteunen. Ze stelde dat inclusieve participatie vanaf de eerste fase van stadsvernieuwingsprojecten nagestreefd moet worden. Tegelijkertijd, zei ze, is het belangrijk om er altijd op te letten dat je geen schade aanricht wanneer je mensen vraagt om deel te nemen.

SPREKERS: Louise Carlier (LOUISE-lab, ULB), Marie Fidèle Dusingize (U Mons), Nadia Casabella (ULB)
- **PANELISTS:** Cherine Layachi (Atelier Urbain), Marie-Lucia Vruz Correira (Lieux d'avenir), Wim Menten (51N4E) - **MODERATOR:** Roeland Dudal (Architecture Workroom)

TAKEAWAYS

- **Brussel heeft een uitgebreid, onderscheidend en zeer gewaardeerd cultureel-artistiek aanbod.** Verschillende gemeenschappen geven dit vorm in een kleurrijk palet. Maar niet iedereen ziet zijn inbreng vertaald in financiële, infrastructurele en/of socio-organisatorische autonomie en erkenning. Ook op dat vlak kan Brussels2030 een hefboom zijn voor verandering.
- **Representativiteit en echte participatie** moeten worden nagestreefd vanaf de vroegste fase en op alle niveaus van het project. Te allen tijde moet erop worden gelet dat er geen schade wordt berokkend. Paternalisme en opportunistische dynamieken moeten worden vermeden. De ambitie moet zijn om handelingsmogelijkheid (**agency**) en billijkheid (**equity**) te bevorderen, voortbouwend op het ideaal om alle betrokkenen de mogelijkheid te geven om zichzelf te organiseren en de verantwoordelijkheid voor de toekomst van onze stad te delen.
- Brussels2030 moet niet gericht zijn op het brengen van nieuwigheid en innovatie. Vooral moet het **helpen het bestaande te verbeteren, met en voor de mensen die in de stad/regio wonen en werken**. Het is noodzakelijk om in ere te houden wat al bewezen heeft goed te werken en van daaruit verder te bouwen. Er zijn **transparante en effectieve procedures** nodig om verschillende initiatieven met elkaar te verbinden en duurzame verandering te garanderen.
- Een inclusieve stad is een gastvrije stad, die **structuren van zorg en solidariteit** biedt. Niet iedereen is even goed uitgerust om deel te nemen aan grootstedelijke samenwerkingsprocessen. Er moet aandacht zijn voor processen van onzichtbaarheid, marginalisatie en uitsluiting. Doordachte begeleiding en ondersteuning zijn nodig om de **stem van minderheden en de noden van de meest kwetsbare groepen op de agenda te houden**. De expertise van de Brusselse socio-culturele organisaties en werkers moet hierbij gemobiliseerd en gewaardeerd worden.
- Het is belangrijk om **na te denken over ieders rol en positie**: Wie heeft de autoriteit om beslissingen te nemen en waarom? Wiens stem is vertegenwoordigd? Wie is afwezig en waarom? Wat kan er gedaan worden om ook de behoeften te verwoorden van degenen die niet over de middelen, vaardigheden of macht beschikken om deel te nemen aan institutionele onderhandelingen, grootstedelijke plannings-, co-creatie- en ontwikkelprocessen?
- **Omgaan met de complexiteit die inclusie en kosmopolitisme met zich meebrengen** vraagt tijd, middelen en veel aanpassingen. Uiteindelijk vraagt inclusie om een herverdeling van macht. Het gaat over het vervagen van de grenzen tussen wie er is om te beslissen en wie er is om een beslissing aan te nemen.
- In deze voorbereidende fase zijn al veel projecten gestart. Elk van hen heeft het potentieel om bij te dragen tot de ambitie om de stedelijke omgeving collectief te herdenken en een meer wenselijke toekomst voor Brussel en zijn inwoners voor te bereiden. Waar het nu om gaat, is het leggen van verbanden en het bevorderen van kruisverbanden. Dit zal toestaan **om tot duurzamere resultaten en effecten te komen**.

3 Een Europese hoofdstad ontwerpen voor 500 miljoen burgers

Roept het Europese project nog dromen op? Prikkelt het de sociale verbeelding? Inspireert het grote ideeën en moedige aspiraties? De derde plenaire sessie opende met de vraag of de Europese beloften van vrede, solidariteit en samenwerking niet fundamenteel in gevaar zijn. Hoe kunnen we in deze stressvolle tijden verbindingen tot stand brengen tussen een veelheid van burgers, die op een veelheid van plaatsen wonen? Hoe kan Brussels2030 een motor zijn voor een vernieuwde Europese verbeelding? Milieu- en sociale rechtvaardigheidsactiviste Chloe Mikolaczjk betoogde dat solidariteit, empathie, ruimdenkendheid en nederigheid de sleutel zijn tot sociaal en planetair welzijn. Srecko Horvat pleitte voor radicale inclusiviteit: de noodzaak om dit crisismoment te gebruiken om al lang bestaande tegenstellingen aan te pakken, met als doel om niet alleen andere toekomstbeelden te bedenken, maar ook naar die dromen te handelen.

SPREKERS: Srecko Horvat (Diem25), Chloé Mikolajszak (Green seeds project) - **PANELISTS:** Edward McMillan (The Bridge) & Georgia Brooks (The Nine) - **MODERATOR:** Marion Berzin (Brussels Academy)

TAKEAWAYS

- Brussel wordt wel eens een laboratorium voor de toekomst genoemd. Maar Brussel is vooral een thuis voor veel mensen. Een plek waar mensen werken, tijd doorbrengen met hun geliefden of rouwen om hun verlies. De **kracht van Brussels2030 is dat het bouwt op een participatief proces** dat al die mensen wil betrekken: jongeren, mensen zonder vast inkomen of verblijfplaats, mensen van kleur, digitale nomaden, geboren Brusselaars.... **Iedereen is welkom om deel te nemen.**
- Om een meer wenselijke toekomst te inspireren, is het belangrijk dat Brussels2030 naar **solidariteit, openheid en nederigheid** streeft. Het project moet echt inclusieve vormen van besluitvorming toepassen, zodat verschillende mensen hun zegje kunnen doen, voortbouwend op een diversiteit aan behoeften, wensen en verlangens. Radicale inclusie (het geven van een stem en zeggenschap aan de meest kwetsbaren en achtergestelden) vraagt om een **kritische reflectie op verworven privileges**. Deze moeten openlijk besproken worden en zonder taboes.
- Het is niet genoeg om met een mooi beeld of overtuigend verhaal te komen. Verandering vraagt om concrete acties. **De gewenste toekomst die Brussels2030 voorstelt, zullen moeten worden uitgevoerd.** Verandering is altijd politiek en kan niet bereikt worden zonder doorheen tegenstrijdigheden te werken. Er moet actieve weerstand geboden worden tegen ongewenste toekomst. Brussels2030 moet **voortbouwen op een tryptiek: dromen, handelen en weerstand bieden.**
- Europa is altijd een internationaal/mondiaal project geweest. Vandaag vraagt dit meer dan ooit om een nederige en eerlijke houding. Als we van Brussel de Europese hoofdstad van de verbeelding willen maken, moeten we dringend een aantal structurele problemen aanpakken: toenemende ongelijkheid, falende democratieën, klimaatcrisis, oorlogen...
- Het voorbereiden van een meer wenselijke toekomst impliceert daarom dat we **verder moeten gaan dan de bekende of beproefde scenario's**. Werken aan een betere toekomst moet altijd voortbouwen op acties die de **bestaande realiteit uitdagen en tastbare effecten hebben op het hier en nu.**
- Elk democratisch besluitvormingsproces impliceert protest, verzet, ongehoorzaamheid. Brussels2030 zal **ruimte moeten bieden voor kritische reflectie en ontmoetingen moeten stimuleren die verder gaan dan gevestigde normen en conventies**. Dit kan niet zonder wrijving. Artistieke praktijken en expressievormen kunnen het makkelijker maken om **moeilijke thema's te doordenken, onbekende gebieden te verkennen en ongewone verbeelding te ontwikkelen.**
- Hoewel ambitieus, is het werken naar een andere toekomst niet onmogelijk. Ten eerste omdat de meeste mensen niet het onmogelijke dromen, maar verlangen naar vanzelfsprekende zaken zoals een leefbare balans tussen werk en privé, een gezonde leefomgeving, betaalbare huisvesting... Bovendien worden heel wat **belangrijke acties al opgestart en gesteund door heel wat moedige mensen, dag in dag uit.** Brussels2030 moet voortbouwen op hun ervaring, hoop en moed.

4 Brussel als cultureel laboratorium voor het recht op de stad

De vierde plenaire sessie onderzocht op welke manier kunst kan bijdragen aan het proces van stedelijke transformatie. Brussel is een diverse en dynamische stad met een ongelooflijke artistieke scène. De institutionele organisatie en complexiteit van de stad zijn echter niet altijd bevorderlijk voor de culturele productie. Welke praktijken en platformen zouden ontwikkeld kunnen worden om de unieke Brusselse identiteit tot uitdrukking te brengen? Hoe kunnen deze de sociale, ecologische en dekoloniale transitie ondersteunen die onze stad moet maken? Hoe kunnen we een creatieve coalitie creëren die artistieke autonomie, culturele inclusie en stedelijke transformatie combineert? Sjoerd Bootsma, artistiek directeur van de culturele triënaal Arcadia, deelde zijn visie over hoe culturele hoofdstad worden een katalysator kan zijn voor regionale verandering en veerkracht. In het geval van Leeuwarden 2018 zorgde het voor een verheffende dynamiek die een landelijk gebied zonder veel ambitie veranderde in een levendige, verbonden en trotse gemeenschap. Matthieu Goeury is de nieuwe directeur van Les Halles in Schaarbeek. Hij presenteerde zijn visie en ambitie met deze locatie, voortbouwend op drie leidende principes: partnerschappen, toegankelijkheid en interdisciplinariteit.

SPREKERS: Sjoerd Bootsma (Arcadia), Matthieu Goeury (Les Halles) - **PANELISTS:** Leen Rossignol (GC De Kriekelaar), Yves Goldstein (Kanal) - **MODERATOR:** Lynn Tytgat (VUB, weKonekt)

TAKEAWAYS

- Mensen, gemeenschappen en samenlevingen hebben kunst en cultuur nodig, vooral in tijden van steeds meer ontwrichtende veranderingen. Ze bieden ruimte en inspiratie die mensen in staat stellen om **te werken en te verlangen naar iets anders, om op een andere manier te kijken naar wie we samen zijn en zouden kunnen zijn**. Dat is de buitengewone kracht van kunst, haar transgressieve en transformerende kracht.
- Het vinden van een gemeenschappelijke grond vraagt veel overleg. We moeten onszelf de cruciale vraag stellen: 'Hoe moet onze stad er over 20 jaar uitzien?' Zodra de gemeenschappelijke noemers zijn gevonden in de dingen die mensen doen dromen, de dingen waar mensen naar verlangen, kan men beginnen met het ontwikkelen van een verbindend project en mensen **mobiliseren rond een doel dat bekrompenheid en navelstaarderij overstijgt**.
- Het unieke van projecten zoals Culturele Hoofdstad van Europa is dat ze samenwerkingsverbanden kunnen bevorderen die zonder een externe kracht niet mogelijk zouden zijn geweest. Het Europese kader maakt het mogelijk om **een horizon vorm te geven die het collectieve goed inspireert en verschillende mensen en gemeenschappen erbij betreft**. De moeilijkheid is echter dat het vraagt om twee enigszins tegenstrijdige streefdoelen: **betovering en lokale inbedding**. Je moet schitteren en ervoor zorgen dat 'de hele wereld te zien krijgt wat er gebeurt' en tegelijkertijd moet je ervoor zorgen dat alle initiatieven lokaal verankerd zijn en relevant gevonden worden door de mensen die in de stad werken en wonen. **Als je die twee streefdoelen in synergie met elkaar kunt brengen, kun je geweldige dingen bereiken**.
- Sociaal-culturele projecten moeten **zich verhouden tot de sociaal-culturele omgeving waarin ze ingebed zijn**. De dagelijkse realiteit moet de leidraad vormen voor de reflectie over hoe, met wie en waarom Brussels2030 en al zijn initiatieven worden opgezet. Om een positieve impact te hebben op Brussel en zijn inwoners, op hun welzijn en op het samenleven, zal Brussels2030 artistieke en maatschappelijke, lokale en internationale relevantie moeten combineren.
- **De kracht van verandering schuilt vaak in kleine bewegingen en gebaren:** mensen meer tijd met elkaar laten doorbrengen, elkaar beter leren begrijpen, nieuwigheden uitproberen, lachen, huilen en geraakt worden door een gedeelde ervaring. Dit samenzijn brengt vaak schoonheid en waarde.

labs, walks, installaties & performances

OVERZICHT VAN ACTIVITEITEN & HOSTS

- 1984 is now! – Jafar Hejazi
- 2 (t)huizen 1 museum - BELvue
- 2030 à pied / 2030 te voet – walk.brussels
- A Futures Palimpsest for Brussels: Speculating 2039 with youngsters – VUB/EhB
- A shared/disputed cartography of Brussels' hypercentre – BRAL/ARAU/EBxL
- Arpentage d'un quartier populaire - Avanti Pogge !
- ART inclusive – Lasso/PLAzey/De Kriekelaer
- Atelier Quartier – Ultima Vez
- Ateliers de gravure intergénérationnels - CENTRALE
- Au nom de quoi résister ? – Musée de la Résistance
- Auberge Cabaret Bethleem – La Pointe
- Bildy Home Rebellion - Espacetous
- Bridge stories - CineMaximiliaan
- Brussels voices - It all depends on who you ask – commisioner.brussels
- Brussels2030 Jam! – Muziekacademie Schaarbeek
- Bruxelles, avec ou contre les immenses ? – Syndicat des Immenses
- Building Blocks for Future Spaces - Architecture Workroom Brussels & LOUISE-lab (ULB)
- Co-creating a more sustainable urban future : the case of Brussels' urban mobility - VUB-Mobilise
- Co-cr er des sc narios et contre-narratifs face   un symbole contest  – Brussels Studies Institute
- Come2Art: Art-based Citizenship – Culture Action Europe
- Common Fields - Laura Viale & Sevie Tsampalla
- Coudenberg Sound Box - Palais de Coudenberg
- Cirque au Balcon x Kookmet - Cultureghem & Pierre de Lune
- Cycle & toile - V2Vingt
- Dada Data - FARI AI for the Common Good Institute (VUB/ULB)
- Denaturing the city's future - LOUISE lab (ULB)
- Design de la reparation - ESA SAint-Luc - Bruxelles
- Doubt your eyes: unearthing botanical pasts and futures - Super Terram
- Festival global de la Marelle - Valentin Wauters & Pierre Lognay
- Fractures invisibles - Women in Art
- Futures worldbuilding lab for youngsters - BrusselAVenir
- Grief in the city, new rituals and collective care - Rouwcollectief
- Habiter la d mocratie Bruxelloise gr ce au cin ma participative - Centre Vid o de Bruxelles
- In the lee – The City is Our Playground
- Jus Sanguinis - Espirito Mundo association
- Ketmet, speelplein voor jong en oud - Cultureghem
- La Rue Royale fait son Cin ma - RenovaS
- Learning(with)Plants in Brussels - Brussels Health Gardens
- Less Walls, a Brussels Love Story - First Move Productions & The City Is Our Playground
- Mind The Night: les Nuits de Demain - Conseil Bruxellois de la Nuit
- Musee du Capitalisme - Museum van het Kapitalisme
- On the Independence of Congo - Barbara Drazkov & Pytshens Kambilo
- open.streets - Ultima Vez, Kanal, Filter Caf  Filtr  Atelier, BOOST!center, Peeping Tom

- Play the city : imagine Europe - Brussels Academy, Arts et publics, Larsh Université Polytechnique des Hauts de France
- Radio Poétik - Park Poétik
- Récits d'une Belgique imaginaire - BELvue
- Repenser l'Économie - Atelier Fresque
- Speak Up Brussels! - Brussels2030
- The Female Gaze/ Let's talk about us in the city - Laura Wipler & Lena Müller-Naendrup
- Thinking locally: how to address climate migration? - AffluentE
- Toekomstwijken voor Brussel : de Noordwijk - Brukselbinnenstebuiten
- Tram 20.3.0 Talks - BrusselAVenir
- Trip of the Futures movie screening - BrusselAVenir
- Tuin Editie Club1030 – GC De Kriekelaar
- UrbeURBanisme Émotionnel - La Concentration Asbl
- Verkiezingskoorts? On prend la température de la culture ! - RAB/BKO, EBxl, Culture et Démocratie
- Visite du Matrimoine du quartier Brabant-Nord-Saint-Lazare - RenovaS
- VOLTA X BRIKABRAK w. Omegoqa
- What if we don't see the other? – Women in Art

SYNTHESE VAN DE TAKEAWAYS

- De Summer Assembly mobiliseerde een **brede waaier aan Brusselse organisaties, kunstenaars, professionelen en burgers**. Tijdens de labs, wandelingen en performances werden verschillende verwachtingen en bekommernissen over Brussels2030 gedeeld. Thema's die als belangrijke uitdagingen naar voren kwamen waren onder andere de slechte infrastructuur in Brussel (vervallen, ontoegankelijk, ongezond...), onveilige buurten (donker, hard, vuil...), segregatie en ongelijkheden (op basis van taal, leeftijd, etnisch-culturele achtergrond, geslacht, seksuele geaardheid, klasse...). De noodzaak om **naar een authentiek project toe te werken** werd benadrukt, voortbouwend op wat al goed werkt en met het doel om in te spelen op echte noden, met respect voor verschillen en menselijke en ecologische beperkingen.
- De kracht, het unieke karakter en de aantrekkingskracht van Brussel ligt in zijn diversiteit, de unieke combinatie **van levenservaringen, talen, expressievormen**, de veelheid aan initiatieven (zowel klein- als grootschalig, grassroots en geïnstitutionaliseerd, kort- als langlopend, gepland en spontaan...) die deze stad/regio maken. Om ze tot hun recht te laten komen, is er **meer coördinatie, samenwerking en communicatie nodig** tussen de verschillende overheden, administraties, gemeenten en gemeenschappen. Brussels2030 moet fungeren als een verbidingsplatform dat creatieve synergieën en oplossingen stimuleert.
- Deelnemers aan de Summer Assembly organiseren zich liever zelf dan dat ze worden bevraagd, geraadpleegd, laat staan gestuurd of voor een voldongen feit geplaatst. In die zin willen ze ook **de kans krijgen om mee vorm te geven aan de Culturele Hoofdstad van Europa**. Stedelijke co-creatie wordt erkend als een geschikte aanpak, niet alleen om te inspireren, maar ook om grote dromen te helpen realiseren, voortbouwend op uiteenlopende behoeften en verwachtingen. Door verschillende perspectieven samen te brengen, leren mensen ook op een andere manier naar hun stad te kijken en krijgen ze een beter begrip van de standpunten, levensstijlen en eisen van anderen.
- Brussels2030 moet pluralisme volledig omarmen en weerspiegelen, verschillende 'denkscholen' met elkaar verbinden, verschillende methodologische benaderingen

combineren en **momenten van perspectiefdeling, kruisbestuiving en kritisch-constructieve reflectie bevorderen.**

- Brussels2030 moet zich **bekommeren om zij die maar al te vaak buiten het bereik van stadsvernieuwingsinitiatieven vallen:** daklozen, werklozen, analfabeten, ouderen, zieken... Als er geen rekening met hen wordt gehouden, zullen ze eronder lijden.
- **Brussel transformeren ten voordele van zijn inwoners** vraagt om een investering in meer toegankelijke, solidaire en democratische openbare infrastructuren en sociale diensten: huisvesting, openbare toiletten, banken, drinkfonteinen, parken, sportinfrastructuren, openbaar vervoer, gezondheidszorg, enz. **De erfenis van Brussels2030 moet zich vertalen in betere leef- en werkomstandigheden voor alle Brusselaars.**
- Jongeren willen meer nadruk op en waardering voor diversiteit. Vandaag voelen ze zich niet altijd welkom omwille van hun etnische, culturele, socio-economische, taalkundige ... achtergrond. Ze voelen zich niet altijd gehoord of serieus genomen. Om een meer divers publiek - inclusief jongeren - te bereiken en erbij te betrekken, zijn ambitieuze stappen vooruit nodig. Brussels2030 moet **de toegankelijkheid van en de erkenning voor de diversiteit aan cultureel-artistieke praktijken, aanbod en uitingen die door de diverse Brusselse gemeenschappen, coalities, allianties en individuen worden voorgesteld, verbeteren.**
- Artistieke coproductie maakt het mogelijk om stille stemmen te betrekken. Het biedt **een manier om complexe kwesties op een speelse manier te verkennen**, waardoor het gemakkelijker wordt om mensen die niet gewend zijn of zich ongemakkelijk voelen om hun stem te laten horen, erbij te betrekken. Artistieke praktijk en expressie verbindt mensen, zelfs rond moeilijker thema's zoals verlies, rouw, dood, geweld, misbruik. **Brussel heeft meer gedeelde en verbindende ruimtes en initiatieven nodig.** Brussel heeft meer zorg en solidariteit nodig. Brussels2030 zou in dat opzicht een grote hefboom kunnen zijn.
- Zowel het winnen als niet winnen van de titel van Culturele Hoofdstad van Europa zal de toekomst van Brussel beïnvloeden. Brussels2030 brengt dus een grote verantwoordelijkheid met zich mee. De verwachtingen, de hoop, de ambities en de inzet zijn hoog. **Dit momentum niet aangrijpen is geen optie.**

jongeren op de scène: een politiek debat

Tijdens de Summer Assembly werden aan het einde van de dag Youth Talks georganiseerd. Leden van de Brusselse regering werden geïnterviewd door een jongerendeleгатie gecoacht door Promo Jeunes. De jongeren spraken hun bezorgdheden en verwachtingen uit over de toekomst van Brussel. Doorheen de dag gingen ze de straat op om te praten met jongeren in verschillende Brusselse wijken (Ukkel, Brussel en Elsene). Ze luisterden naar hun meningen, zorgen en dromen voor Brussel en gebruikten deze input om in gesprek te gaan met de genodigde politici.

Op donderdag 29 juni ontvingen de jongeren **Elke Van den Brandt** (Minister van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, verantwoordelijk voor Mobiliteit, Openbare Werken en Verkeersveiligheid) en **Nawal Ben Hamou** (Staatssecretaris van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, verantwoordelijk voor Huisvesting en Gelijke Kansen). Verschillende thema's rond Metro 3, woonongelijkheid, sociale inclusie en bescherming van jongeren werden besproken.

THEMA's: De gesprekken begonnen enthousiast met een eerste vraag over de grote mobiliteitsveranderingen in Brussel. De jongeren waren nieuwsgierig naar hoe de minister van plan is om mensen die afhankelijk zijn van hun auto te helpen, terwijl het hen ook belangrijk lijkt om het gemakkelijker te maken om andere vervoerswijzen te gebruiken. Ze wilden ook weten hoe ze meer betrokken kunnen worden bij het nemen van deze beslissingen en hoe de communicatie met de diverse betrokkenen zou worden verbeterd. Vervolgens stelden ze de kwestie van betaalbare huisvesting aan de orde, waarbij ze hun bezorgdheid uitten over de vaststelling dat nieuwkomers het erg moeilijk vinden om hun weg te vinden op de dure woningmarkt in Brussel. De jongeren benadrukten dat dit een dringend probleem is dat tegen 2030 nog zou kunnen verergeren. Ze vroegen ook wat er gedaan kan worden om daklozen te helpen, gezien de lange wachttijden voor sociale huisvesting.

Op vrijdag 30 juni verwelkomden ze **Bernard Clerfayt** (Minister van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, verantwoordelijk voor Werkgelegenheid en Beroepsopleiding, Digitale Transitie, Lokale Overheden en Dierenwelzijn). Hij werd gevraagd hoe we onze economie op een meer gelijkwaardige manier kunnen beheren.

THEMA's: Tijdens het tweede gesprek verschoof het centrale thema naar werkgelegenheid en de arbeidsmarkt. De jongeren vroegen zich af hoe technologie de arbeidsmarkt zou kunnen veranderen en hoe de kloof voor ouderen en anderstaligen overbrugd kan worden. Ze vroegen zich ook af waarom open-source technologie niet meer gebruikt wordt in het stadsbestuur. Verder waren ze nieuwsgierig naar alternatieven voor dierproeven. Tot slot vroegen ze wat de toekomst voor Molenbeek-Brussels2030 in 2045 in petto heeft.

Op zaterdag 1 juli werd **Barbara Trachte** (staatssecretaris van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest verantwoordelijk voor economische Transitie en Wetenschappelijk Onderzoek) uitgenodigd en geïnterviewd.

THEMA's: Toen kwam het onderwerp klimaatverandering. De geïnterviewde jongeren wilden weten hoe wetenschap en het verminderen van koolstofuitstoot hand in hand kunnen gaan. Ze vroegen zich ook af hoe we onze economie tegen 2030 milieuvriendelijker kunnen maken en hoe technologie hierin een rol zou kunnen spelen. Het gesprek ging over de nood om de uitkomsten van wetenschappelijk onderzoek toegankelijker te maken. Tot slot werden een vragen gesteld over de manier waarop de toegang tot geestelijke gezondheidszorg zou kunnen worden verhoogd. Tijdens deze gesprekken kwam een jonge generatie naar voor, die staat te popelen om een positieve impact te hebben op hun stad, en breder: de wereld.

2030 Brussels SUMMER ASSEMBLY closing session

Neema Ashraf & Sym Tjyke
(VB - Welkenoet)

On est à l'essai de donner introduit de candidature. C'est un échange entre ordinaire!

What a joy to meet so many engaged people!

HALLES DE SKAARBEK

- 1365 LABS
- 143 DEBATES
- 143 KENOTES
- 133 BAR TALKS
- 127 PERFORMANCES
- 1000 EXHIBITIONS
- 10000 PARTICIPANTS

9 CULTURE & inclusion in Brussels & Europe

Miriam Beirin & Snow De Landstene (Bevrie Consulting)

role of arts & culture? cultivating Imagery

How vibrant of diverse mission or dream in process van gues. stadslicht verandering?

KEYNOTE about CREATING SAFE SPACES

Play the City

Irene Montreuil, Triant & Jean-Pierre Vireux (Brussels Academy Arts & Public in Paris) / Université Polytechnique des Hautes de France)

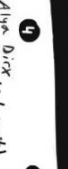

NAVIGATING urban TRANSGENERATIONS

To do is serving the city in an important as finding it through numbers & facts.

Alize Dix (conseil Brabant de la nuit) / MIND THE NIGHT / The ideal BX Night-life?

Anna Viala (Scene Transpire Fields)

Give youngsters a say in a big, trust and responsibility!

Ellie Thiry (Brussels 2030) / mye weekends / videos sur / C'EST QUOI? / (a few minutes) / (Brussels 2030)

during entrepreneurship

3 Nathan Lee / Diverse Smart / (Yvette du Capitalisme)

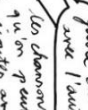
Il faut garder de L'Europe par ceux qui s'adaptent au grand projet / Soignez l'édifice de ne pas dépanner les lumières avant du faire un bon

3 Emille Garcia / Gallen / (Le Point)

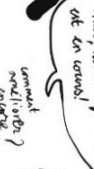
E travail est facile / Les chansons que je ne puis pas chanter avec ma mère

7 Ines Ankersmink / (Eranomus Hyperbol Ground) / (a Vite Unionniste)

DURE reality: let Brussels is vrachtan in de pasteurale KREUSDESTURING zgn along with

2030 a une année / (l'union de la révolution)

Après Duffaut Gerselle / (l'union de la révolution)

On a tous de droit de même la révolution de résister? / Au NOM de leur RESISTER?

Cultivating BRUSSELS as a cultural LABORATORY for the RIGHT of the CITY

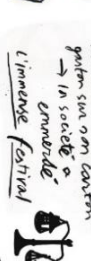
Laurent & Vireux (l'union de la révolution) / LES IMMENSES = les pouvoirs nous un problème Argument SOCIÉTAL = in sociale & grande festival

DESIGNING A EUROPEAN CAPITAL FOR 500 MILLION CITIZENS IN BRUSSELS

5 INTERPRETERS / Elina Vonlegers / Gabrielle Haysch, Laura Tob, Mariona Dinof / Mariona Ashraf

PEK SOME NEST / (L'union de la révolution)

LES IMMENSES

Fennabee

feedback & leerervaringen

KEEP – wat werkte goed?

VOORBEREIDENDE COCREATIEDAGEN : Mooie momenten van uitwisseling en ontmoeting. Maakten het mogelijk om een grote verscheidenheid aan partners te betrekken en creëerden een kans voor verschillende doelgroepen om mee vorm te geven aan de Summer Assembly (SA) en de kandidatuur van Brussels2030. Dit heeft bijgedragen tot de coherentie van de SA-programmering.

PROGRAMMERING : De gevarieerde programmering (mix tussen culturele activiteiten, keynotes, labs, wandelingen...) maakte het mogelijk om een divers publiek te betrekken, weerspiegelde de rijkdom en diversiteit van het Brusselse culturele/artistische landschap en stimuleerde inspirerende uitwisselingen. De Talks met de jongeren van Promo Jeunes en Speak up! waren zeer succesvol - De slotceremonie werd zeer gewaardeerd - De interactieve aanpak in de labs en sommige van de keynote sessies werden als pluspunt aangehaald - De inspirerende sprekers en panels – en de proef van werken met live vertalingen werden als meerwaarde aangehaald.

EVENT- MANAGEMENT & AMBIANCE : De SA was goed voorbereid, retroplanning en een gedetailleerd overzicht van to-do's per dag/persoon zorgden voor een vlotte organisatie - Catering was top: kwalitatief hoogstaand eten, lokaal, duurzaam - Goede vibes, open communicatie, ondersteunend, leuk, informeel.

LOCATIES : Les Halles: indrukwekkende locatie, geweldige crew en (technische) ondersteuning – Maison Des Arts : vriendelijk en zeer behulpzaam, Diversiteit aan activiteiten, verspreid over heel Brussel was een pluspunt.

FUNDING : Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Innoviris, Réseau des Arts Bruxellois - Brussels Kunsten Overleg (RAB-BKO), Vrije Universiteit Brussel (VUB), Université Libre de Bruxelles (ULB), Brussels Academy, Brussels Studies Institute (BSI), Les Halles, Maison Des Arts, GC Kriekelaer zorgden voor menselijke, financiële, infrastructurele en politieke steun.

SYNERGIEËN : Het voorbereidingsproces en de SA op zich stimuleerden een brede waaier van synergieën, nieuwe samenwerkingsverbanden tussen verschillende stedelijke coalities, instellingen, organisaties en actoren. Het SA versterkte ook de samenwerking tussen verschillende academische entiteiten en de Brusselse universitaire verenigingen dankzij de vruchtbare samenwerking in de voorbereiding van en tijdens het SA.

ONDERSTEUNEND STUDENTENTEAM : Het VUB-ULB-studententeam was een grote troef. Het zorgde voor een gastvrije omgeving/sfeer en droeg bij tot de vlotte organisatie van het evenement, de documentatie van alle activiteiten, de productie van het dagboek en het postverslag. Het SA bood hen een unieke leermogelijkheid en werkervaring.

DEELNEMERS AAN DE ZOMERBIJEENKOMST: kregen de kans om verschillende debatten, bezoeken ter plaatse, cocreatie labs, performances, installaties, te ontdekken en eraan deel te nemen. Ze konden hun expertise delen en hun netwerken mobiliseren om de Brusselse kandidatuur te inspireren, om de agenda, methodologieën en initiatieven die vorm zullen geven aan Brussels2030 mee te ontwerpen, om op te treden als kritische vrienden binnen het proces, om partnerschappen en initiatieven te ontwikkelen die een (meer) wenselijk Brussel helpen voorbereiden, en om verbeterpunten te formuleren voor de volgende Summer Assembly.

IMPROVE – wat kan er beter?

AMBITIES : Kritieke Prestatie Indicatoren (PKI's) formuleren om naar meer objectieve vormen van evaluatie te gaan - Doelgroep beter definiëren: Wie moet er betrokken worden bij de SA, om welke redenen? Programma verkleinen, aanscherpen. Keuzes maken om de toegankelijkheid te verbeteren - Van brede oriëntatie naar meer gerichte onderwerpen of ambities.

PARTNERSHIPS : Hoe betrek je grotere instellingen/structuren die niet willen deelnemen via een open call? Moet er geen Summer Assembly Curator zijn? - Partnerschappen met jeugdverenigingen intensiveren - Structurele samenwerkingen opzetten met BX1, Bruzz, ... andere lokale/regionale media. Economische partnerschappen onderzoeken.

VOORBEREIDEND PROCES & TEAM : Een beter evenwicht vinden tussen energie & tijd geïnvesteerd in de Summer Assembly versus het ondersteunen van partners en projecten buiten het evenement - Studenten beter voorbereiden (coaching, verslaggeving, vertaling, facilitering, ...) - Deadlines & workflow respecteren tijdens de voorbereidende maanden - Herbekijken wie wat doet volgens expertise.

TIMING : De timing herbekijken: het einde van het seizoen/begin van de zomer kan handig zijn voor de partners, maar minder voor het grote publiek - De mogelijkheid onderzoeken om een key note/debat evenement te organiseren in maart, en een meer cultureel/artistiek programma in juni.

COMMUNICATIE: Het programma eerder afwerken om bredere mobilisatie mogelijk te maken - gasten-/mailinglijsten kruiselings controleren om overlapping/dubbele communicatie te voorkomen - Communicatie moet minder academisch/conceptueel/abstract zijn - Inschrijvingsformulier en -procedure vereenvoudigen - Webpagina minder rommelig maken - Verder nadenken over meertalige ambities (bv. programma aanbieden op website in zowel NL, FR & ENG).

CATERING : Meer variatie bieden in lunchmogelijkheden gedurende de week - Eten voorzien voor crew en publiek tijdens avondprogramma.

PROGRAMMA : Meer culturele en artistieke activiteiten opnemen - Formule van keynotes opnieuw evalueren - Programmering naar beneden bijstellen om meer aanpassingsvermogen / openheid te garanderen om deel te nemen aan / te mobiliseren rond evenementen die buiten het SA plaatsvinden - Zichtbaarheid en integratie van installaties / tentoonstellingen verhogen - mogelijkheid van livestreaming onderzoeken - Het debat over mogelijke ongewenste gevolgen van de B2030-kandidatuur van de marge naar het centrum verplaatsen (city branding, toeristisch, gentrificatie, politiek/economisch kapen) - Meer afwijkende meningen uitnodigen.

DEELNAME/ACCESIBILITEIT: Streven naar meer representativiteit/diversiteit in publiek en programma – Ontwikkelen van strategieën om no-show te verminderen – Duidelijkheid verschaffen over de taal waarin activiteiten doorgaan om taalonzekerheid te voorkomen - Experimenteren met nieuwe co-creatie formats - De toegankelijkheid voor blinde/slechtziende personen verhogen, mensen met beperkte mobiliteit - Behoeftte aan meer betrokkenheid van culturele partners, maak beter gebruik van hun programmatische/artistieke expertise.

LOCATIES : Meer aandacht besteden aan comfort: warmte/grootte/luchtcirculatie - Meer aandacht besteden aan ruimtelijke indeling: Hoe creëer je een safe/brave sprace? - Signalisatie verbeteren.

Deze evaluatiepunten werden geformuleerd door leden van het Summer Assembly productieteam, op basis van hun eigen ervaring en de reacties van deelnemers die tijdens en na de Summer Assembly werden verzameld via een online vragenlijst.

waar willen we landen ?

De vraag die als een rode draad naar boven kwam tijdens de Summer Assembly was: **Hoe zal Brussels2030 bijdragen tot de ontwikkeling van gedeelde stedelijke ruimtes?** Ruimtes waar iedereen zich welkom kan voelen en in staat wordt gesteld om deel te nemen aan processen van 'samen stad maken'. Ruimtes waarin iedereen gezien, gehoord, en gewaardeerd wordt? Hoe kan het project bijdragen aan het bereiken van meer inclusie, gelijkheid en diversiteit, zowel in termen van culturele, generationele en gendergerelateerde diversiteit, als in termen van de verscheidenheid aan sociaaleconomische profielen die onze stad kleuren? Iedereen leek het erover eens te zijn dat **dit een reflectie op meerdere schalen** vereist: van de straat tot de buurt, stad, regio, land, Europa en verder... Het zoeken naar kruisverbanden tussen die verschillende niveaus is noodzakelijk om **Brussel echt ten goede te transformeren**.

De gesprekken die plaatsvonden tijdens de Summer Assembly voedden een reflectie over de vraag: **Hoe kunnen kunst en cultuur ruimtes van gemeenschappelijkheid helpen creëren?** Maar ook: Hoe kunnen zulke ruimtes de artistieke vrijheid beschermen? Hoe kunnen ze ervoor zorgen dat kunstenaars en cultuurwerkers hun job in waardige en leefbare omstandigheden kunnen uitoefenen? Een van de vragen die in dit verband regelmatig opdook, was: Hoe overstijgen we de zeer complexe institutionele context die Brussel kenmerkt? Duurzame transitie en transformaties zijn enkel mogelijk met de **actieve betrokkenheid van diverse stedelijke actoren**: culturele, politieke, economische en onderwijsinstellingen, kunstenaars, sociaal-culturele werkers, wetenschappers en burgers. Het versnipperde Brusselse institutionele landschap **staat sectoroverschrijdende en transculturele samenwerking** echter al te vaak in de weg. Hoe kunnen we de bestaande kloven echt overbruggen?

Er was geen consensus over de methoden die duurzame en rechtvaardige transitie en transformaties mogelijk moeten maken. Eerder kwam naar voren dat de kracht van verandering gevonden zou kunnen worden in **een veelheid aan initiatieven**, variërend van artistieke experimenten, technologische innovaties, burgerinitiatieven, cross-institutionele evenementen... voortbouwend op genetwerkte samenwerking en kruisbestuiving, maar ook verzet en meer radicale vormen van vernieuwing, revolutionaire verandering zelfs.

Naast de concrete ideeën en initiatieven die werden getoond, uitgetoond en voorbereid tijdens de Summer Assembly, rezen er dus ook talrijke vragen tijdens de vijf dagen van ontmoeting, uitwisseling en debat. Wat deze gesprekken linkt, is een **gedeeld verlangen, moed en plezier** om een ambitieuze kandidatuur voor Brussel als Culturele Hoofdstad van Europa voor te bereiden, en om dit momentum aan te grijpen om **de Brusselse stad en regio te verbeteren, ten voordele van haar inwoners, werknemers en bezoekers**.

IN EEN NOTENDOP

- Brussels2030 moet streven naar de **creatie van veilige en gastvrije ruimtes** die duurzame en rechtvaardige stedelijke transitie bevorderen.
- Het project moet voortbouwen op **een veelheid aan experimenten, methodes, praktijken en initiatieven**, die een diversiteit aan stadsbewoners, stadsmakers en stadsgebruikers mobiliseren en met elkaar in contact brengen.
- Er staat veel op het spel, op alle niveaus: van de straat, de buurt, gemeenten, regio's... Europa en daarbuiten. Brussels2030 moet een verbindend platform zijn dat het mogelijk maakt om **doelstellingen en dynamieken die op verschillende momenten en op verschillende schalen spelen, op elkaar af te stemmen**.
- Het definiëren en ontwikkelen van relaties met politieke, economische, culturele en onderwijsinstellingen is cruciaal in deze fase.
- **Durf te dromen en hoog te mikken!**